

Сукупність відповідних нормативно-правових актів, що регулюють зазначені відносини можна позначити як їх правове забезпечення і запропонувати чотирьохрівневу модель цього забезпечення.

Перший рівень складають кодифіковані законодавчі акти – кодекси і закони. Це Господарський кодекс, Цивільний кодекс, Закони України "Про господарські товариства", "Про акціонерні товариства", Закони України "Про цінні папери та фондовий ринок" від 10 грудня 1997 р. N 710/97-ВР; "Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні" від 15 травня 2003 р. N 755-IV; "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців"; "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення підсудності справ з питань приватизації та з корпоративних спорів" від 15 грудня 2006 р. N 483-V, та ін. Кожен з зазначених положень має окремі напрямки регулювання діяльності корпоративних товариств, хоча, деякі з них в певній мірі є дубльованими. Другий рівень правового забезпечення корпоративних відносин ідентифікується комплексом указів Президента України, постанов і розпоряджень уряду, третій – відомчими актами міністерств і відомств, а четвертий – локальними нормативно-правовими актами, що приймаються органами управління корпорацією.

Стосовно другого і третього рівня правового забезпечення корпоративних відносин, то до відповідних актів відносяться Указ Президента України "Про невідкладні заходи щодо прискорення приватизації майна в Україні" щодо максимального скорочення кількості закріплених у державній власності акцій і обмеження передачі державних корпоративних прав в управління міністерствам та іншим органам виконавчої влади. постанова Кабінету Міністрів України від 15.05.2000 р. N 791 "Про управління державними корпоративними правами", Порядок проведення конкурсу з визначення уповноваженої особи на виконання функцій з управління державними корпоративними правами та ін. Важлива роль належить Положенню про розкриття інформації емітентами цінних паперів, затвердженому рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 19 грудня 2006 року №1591, що деталізує порядок розкриття інформації акціонерних товариств (АТ), передбачений Законом України "Про цінні папери та фондовий ринок".

Четвертий рівень правового забезпечення корпоративних відносин становлять локальні організаційно-розпорядчі та нормативно-методичні документи (статут, установча документація, положення "Про Загальні збори акціонерів", "Про Наглядову раду", "Про правління", "Про Комі-

тет з аудиту Наглядової ради", "Про Раду з регіонального розвитку", інші правові акти). До останніх належить Кодекс (принципи) корпоративного управління АТ.

Завдання вдосконалення правового забезпечення корпоративних відносин полягатиме у забезпеченні повноти їх правового регулювання, несутеречливості правових норм, відсутність їх дублювання тощо, а також імплементації відповідних норм, що діють у розвинутих країнах, де корпоративізація досягла широкого розвитку, приведення вітчизняних правових актів до європейських, міжнародних стандартів.

УДК 343.11(477)

Юлдашев С.О.,
к.ю.н., доцент кафедри правових дисциплін,
Херсонський економічно-правовий інститут, м. Херсон

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВРЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ СПОРІВ

Як зазначалося в Концепції вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів [1], українські суди ще не стали дієвим інститутом захисту прав людини, рівень довіри до них з боку суспільства лишається вкрай низьким. Особливо гострими є проблеми розв'язання спорів, що впливають з економічних відносин.

Одним із шляхів вирішення цих завдань стосовно економічних спорів є застосування так званого альтернативного врегулювання спорів, яке включає в себе як досудові так і судові способи вирішення спорів, з застосуванням арбітражних методів або процедур медіації.

Надзвичайно корисний в цьому плані досвід зарубіжних країн. Під альтернативним врегулюванням спорів в більшості країн розуміють сукупність процедур, що сприяють досудовому позасудовому або судовому (із застосуванням спеціальних процедур) розв'язанню конфліктів. В англомовній практиці таке врегулювання позначається оборотом "Alternative dispute resolution" (аббревіатура – ADR). В Австралії вживається також категорія "external dispute resolution". Незважаючи на певний опір, альтернативні методи врегулювання спорів в останні роки отримали широке визнання як серед широкої громадськості, так і серед юристів в США, Європі, Австралії і починають проникати в правозасто-

совчу практику азійських країн. Зростання популярності альтернативного врегулювання спорів викликано низкою факторів: високою завантаженістю традиційних судів, відносно низьким рівнем витрат у порівнянні з процедурою судового розгляду, конфіденційним характером процедур, а також бажанням учасників конфліктів мати більший контроль над вибором осіб, які будуть врегулювати їх спор. До методів альтернативного врегулювання спорів зазвичай відносять третейський суд, переговори, медіацію і Collaborative law (термін, що не має російськомовного аналога, означає процедуру спільного вироблення правил врегулювання спорів (конфліктів)) [2].

Альтернативне врегулювання спорів по відношенню до офіційних судових процедур може бути використане двоєю, як за рамками офіційних судових механізмів, так і в поєднанні з ними.

Як показує аналіз вищезазначеного досвіду, світова практика, використання альтернативних методів у розгляді справ, що виникають з економічних відносин, сприяє ефективному розв'язанню спорів, які виникають між сторонами цих відносин. А це, у свою чергу, благотворно впливає на розвиток економіки в цілому. Адже саме у рамках зазначених методів суди зорієнтовані на прийняття рішень, що засновуються на принципі арбітрування, досягненні згоди щодо розв'язання конфлікту, а не на стремлінні одержання верх над супротивною стороною будь-якою ціною. Саме результат – погодження рішення є іманентним для спорів, що розв'язуються за допомогою альтернативних методів, робить рішення, які приймаються в досудовому, позасудовому порядку або виносяться судами, в т.ч. недержавними, – справедливими, і такими, що виконуються добровільно.

Література

1. Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів: Схвалена Указом Президента України від 10 травня 2006 р. № 311/2006 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 19. – Ст. 1376.

2. Наумов В.В., Щепотьєв А.В., Кандауров Д.В. Подготовка специалистов альтернативного (негосударственного) разрешения споров и конфликтов // Проблемы экономики, информатизации, обучения и воспитания в системе непрерывного образования: Материалы IX Междунар. науч.-практ. конфер. Тула, 26-27 апреля 2012 г./ НОО ВПО НП "Тульский институт экономики и информатики"; Науч. Ред. Е.Б. Карпов. – Тула: НОО ВПО НП "Тул. ин-т экономики и информатики", 2012. – С. 452-455.

РЕФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ: ГОСПОДАРСЬКИЙ АСПЕКТ

Залізничний транспорт є однією з важливих базових галузей економіки України, забезпечує її внутрішні та зовнішні транспортно-економічні зв'язки і потреби населення у перевезеннях. Діяльність залізничного транспорту як частини єдиної транспортної системи країни сприяє нормальному функціонуванню всіх галузей суспільного виробництва, соціальному і економічному розвитку та зміцненню обороноздатності держави, міжнародному співробітництву України [1].

Серйозними проблемами галузі залізничного транспорту є значний знос основних виробничих фондів, зокрема рухомого складу, недостатній обсяг інвестицій, необхідних для оновлення та забезпечення інноваційного розвитку матеріально-технічної бази галузі, обмеженість бюджетного фінансування та амортизаційних відрахувань тощо [2]. На потрібність реформування системи управління залізничним транспортом зазначалося та наголошувалося з 2010 року у Транспортній стратегії України, напрямом реалізації якої є інтеграція вітчизняної транспортної системи до європейської та міжнародної транспортних систем. Відповідно до європейського законодавства, у кожній державі-члені має бути утворений регуляторний орган в сфері залізничного транспорту, головним завданням якого є гарантування справедливих і недискримінаційних умов доступу до залізничної мережі та послуг всіх перевізників, також є незалежним та відокремленим від будь-якої уповноваженої особи управління інфраструктурою, органу розподілу інфраструктури або потужностей, або заявника [3, с.7].

Український залізничний транспорт знаходиться у державній власності. Однак, питання про відкриття ринку залізничних вантажних перевезень та перевезень пасажирів на конкурентній основі в Україні поступово відносилось до актуальних. Для країни пріоритетом є реформування системи залізничного транспорту, що сьогодні є першим кроком на шляху інституційної адаптації залізничного транспорту України до стандартів ЄС, а також застосування прозорих ринкових механізмів.